

Amerikai nyérc (*Neogale vison*): egy újonnan felbukkanó inváziós emlősfaj Magyarországon

Kanizsay Borbála^{1,2,*}, Ulicsni Viktor^{2,3}, Molnár Zsolt^{1,2},
Cserkész Tamás⁴, Lanszki József⁵ és Juhász Erika^{1,2}

¹HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet,
2163 Vácrátót, Alkotmány út 2–4.

²HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont, Egészségbiztonság Nemzeti Laboratórium,
1113 Budapest, Karolina út 29.

³HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Néprajztudományi Intézet,
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.

⁴Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ – Magyar Természetudományi
Múzeum, 1088 Budapest, Baross u. 13.

⁵HUN-REN Balatoni Limnológiai Kutatóintézet, 8237 Tihany, Klebelsberg Kunó u. 3.

*E-mail: kanizsay.borbala@ecolres.hu

Összefoglaló: Világszerte súlyos természetvédelmi és gazdasági problémát okoznak az idegenhonos inváziós fajok. Az amerikai nyérc (*Neogale vison*) – egy nagy ökológiai plaszticitású szemiakvatikus menyétféle – Európában már meghonosodott, Magyarországon viszont csak az utóbbi években felbukkanó inváziós faj. Az első vadon élő példányt 1988-ban észlelték Békés vármegyében, ahonnan nincs tudomásunk frissebb megfigyelésekről. A médiából és közösségi médiából származó információk alapján ismert azonban, hogy elsősorban a Szigetközben megkezdődött a faj terjedése. Az országon belüli jelenlegi elterjedésével és állomány nagyságával kapcsolatban nem állnak rendelkezésre szisztematikusan terepi felméréseken alapuló adatok. Vizsgálatunkban célul tűztük ki, hogy a feltételezett terjeszkedési útvonal, a szigetközi Duna-szakasz környékén minél több információt szerezzünk be a faj előfordulásáról, háladamódszerrel kiválasztott adatközlők telefonos megkérdezésével és célzott internetes kereséssel. Az általunk megkeresett helyben lakó, illetve a Szigetköz jól ismerő, gyakran látogató 22 adatközlő 51 megfigyelésről számolt be, ami alapján 38 különböző előfordulási helyre derült fény a térségben, Dunakiliti és Ásványráró települések között meglehetősen szétszóródva. Ezen megfigyelések közül 16-ot fotók is igazolnak. Az inváziós fajokkal szembeni védekezés sikere nagyban függ a védekezés megkezdésének idejétől. Az amerikai nyérc magyarországi megjelenését megelőzni már nem lehet, az invázió szerű szétterjedés azonban még sikerrel kordában tartható megfelelő cselekvési tervek megalkotásával és végrehajtásával. Az előfordulási adatok bemutatásával a folyamat elindításához szeretnénk hozzájárulni, a probléma jelentőségére és a megoldáskeresés sürgősségére szeretnénk felhívni a figyelmet.

Kulcsszavak: biológiai invázió, szemiakvatikus, korai észlelés, elterjedés, *Neogale vison*, Szigetköz

Bevezetés

Európában – és ezen belül Magyarországon is – számos idegenhonos növény- és állatfaj él, amelyek potenciális veszélyt jelentenek az őshonos flórára és faunára (Európai Bizottság 2016/1141 végrehajtási rendelete, Európai Bizottság 2022/1203 végrehajtási rendelete). Ezek közül néhány már nagy területen elterjedt, kimagasló a természetvédelmi károkozása, más fajok az inváziós folyamat kezdeti szakaszában vannak.

Az amerikai nyérc (*Neogale vison* Patterson *et al.* 2021, régebben *Neovison vison* Wozencraft 2005, illetve *Mustela vison* von Schreber 1777) Észak-Amerikában őshonos, Európában pedig már sokféle károkat okozó inváziós faj (Bartoszewicz és Zalewski 2003, Hegyeli és Kecskés 2014, Brzeziński *et al.* 2021). Az amerikai nyérc rendkívüli alkalmazkodóképessége révén szinte bármilyen folyó- és állóvízi jellegű élőhelyen megtelepedésre képes (Branquart 2013) territoriális faj (http1, Lanszki 2023). Megtelepedése kapcsán többféle súlyos ökológiai probléma is ismert, de hazai tapasztalat nem áll rendelkezésre. Generalista ragadozó, Európában az étlapján nagyrészt rágcsálók, rókák, madarak és kételtűek szerepelnek, az élőhelyétől függően (Bartoszewicz és Zalewski 2003). Élőhelyenként és évszakonként is eltérő a táplálékpreferenciája (Jędrzejewska *et al.* 2001, http1). Kitűnően tud úszni, ennek köszönhetően a szárazföldön és a vízben egyaránt vadászik, így a táplálékaul szolgáló fajok egyedszámában jelentős csökkenést okozhat (Bartoszewicz és Zalewski 2003). Elsősorban vizek mentén költő madarak, például récék (*Anatidae*), vízityúk (*Gallinula chloropus*), szárcsa (*Fulica atra*), sirályok (*Laridae*) állományait, különösen a fészekaljakat veszélyezteti (Macdonald *et al.* 1999, Ibarra *et al.* 2009, Zalewski és Brzezinski 2014). Ökológiai plaszticitását jelzi, hogy a faj átlagos testtömege – a helyi környezeti adottságokhoz alkalmazkodva – néhány generáció alatt is képes változni. Zalewski és Bartoszewicz (2012) eredményei alapján nyolc generáció alatt a testtömeg ivartól függően 13-16%-kal csökkent. Ezzel párhuzamosan változott a táplálékuk összetétele: a madarak (nagyobb testméretű préda) fogyasztása csökkent, míg a kis méretű prédáké nőtt (Zalewski és Bartoszewicz 2012, Zalewski *et al.* 2021). A hím területe két-háromszor nagyobb a nőstényénél. Vizek mentén mozgáskörzete 1-9 km-es partszakaszra terjed ki, eredeti mocsári élőhelyein 2,3-6,9 km² (Macdonald *et al.* 2017). Táplálékbő időszakban az egyedek által naponta bejárt partszakasz hosszúsága mindössze 200-300 méter, azonban a területkereső, kóborló hímek naponta akár 7 km-t is megtehetnek.

Az amerikai nyérc megjelenésének következtében az európai nyérc (*Mustela lutreola*) már korábban is veszélyeztetett állományai tovább csökkentek, illetve felszámolódtak (Maran és Henttonen 1995). Az amerikai nyérc a közönséges görénnyel (*Mustela putorius*) és vidrával (*Lutra lutra*) való táplálékkonkurenciája

miatt azok populációira is kedvezőtlen hatást gyakorolhat (Bartoszewicz és Zalewski 2003, Brzeziński *et al.* 2021). Hazánkban az európai nyérc nem fordul elő (Csorba *et al.* 2024), az amerikai nyérc azonban a közönséges görénnyel és a vidrával helyenként egy élőhelyen osztozik. Az amerikai nyérc korábban a szörmfarmokon való tenyésztés céljából került Európába. Magyarországon Láng (1953) információi szerint Lillafüreden volt az első nyérctelep, ahol Amerika, Európa és Szibéria északi területeiről származó egyedek utódaival kezdték meg a tenyésztést. Tóth és munkatársai (2023) által végzett adatgyűjtés eredménye szerint az első nagyüzemi nyérctenyésztő telep Biharugrán működött 1972-től. A nyérctenyésztés gazdasági jelentősége még a 2000-es évek elején is nagy volt, több mint 3000 szörmfarm működött Európában (Dantzer *et al.* 2001), melyeken több tízmillió egyedat tartottak. Napjainkra ez a szám jelentősen lecsökkent, köszönhetően a nyércek SARS-CoV-2 (azaz súlyos akut légzőszervi szindróma-koronavírus-2) terjedésében játszott szerepének, illetve az állatjólléti törekvések miatti jogszabályváltozásoknak, amelyek következtében számos európai uniós országban, köztük Magyarországon is, betiltották a nyérctenyésztést (58/2020. (XI. 24.) AM rendelete, [http2](#)). Jelenleg a környező országok közül Ausztriában, Szlovákiában, Szlovéniában, Szerbiában és Horvátországban már betiltották a szörmfarmokat, a még működő telepek Romániában is bezárásra kerülnek 2027-ig ([http2](#)). A tenyészfarmok működésének idején, illetve a telepek felszámolása során gondatlanság miatt kiszabadult egyedekből származó populációk napjainkra Európa számos országában megtalálhatóak (Tóth *et al.* 2023, Csorba *et al.* 2024). Magyarországon 1988-ban, Biharugrán találtak egy elhullott példányt, amely feltehetőleg a közeli nyérctelepről kijutott egyed, vagy annak leszármazottja lehetett, továbbá 2020 áprilisában a nyugati határszélen, az osztrák–szlovén–magyar hármashatárnál kameracsapda rögzítette a faj jelenlétét (Lanszki és Cserkész 2022). Ausztriában 2016-tól, Szlovákiában 2019-től biztosan jelen van a faj (Vada 2021). Romániában, Erdélyben végzett vizsgálatok szerint az amerikai nyérznek vadon élő állományai alakultak ki a Maros folyó mentén, valamint feltételezhetően Brassó megyében is (Hegyeli és Kecskés 2014, Ionescu *et al.* 2018).

A magyarországi elterjedésre vonatkozóan kevés korábbi adat áll rendelkezésre (Tóth *et al.* 2023, Csorba *et al.* 2024), de a nemzetközi szakirodalomból is hiányoznak a magyarországi adatok (Vada *et al.* 2023, [http3](#)). Az utóbbi években azonban több híradás jelent meg a médiában a faj szigetközi megfigyeléséről ([http4](#), [http5](#), [http6](#), [http7](#)).

Vizsgálatunk célja az amerikai nyérc szigetközi előfordulásaival kapcsolatos információk összegyűjtése a Szigetközben élő szakemberek és a témában jártas helyi lakosok megkérdezésével. A helyiek aktív bevonása számos értékes adattal segítheti a természetvédelmi kutatások megvalósítását, elősegítheti a közös célok

elérését, valamint lehetővé teszi a helyi tudás és tapasztalatok integrálását a döntéshozatalba (Molnár *et al.* 2024). Az időben történő észlelés és az elterjedési folyamat nyomon követése segítheti a faj hatásainak előrejelzését és a cselekvési tervek megalapozását.

Anyag és módszer

Kutatásunk során az amerikai nyérc jelenlegi magyarországi elterjedéséről gyűjtöttünk információkat helyi szakemberektől és vízparton gyakran járó helyi lakosoktól. Előzetes információk alapján azt feltételeztük, hogy elsősorban a Duna Győr-Moson-Sopron vármegyei szakaszán és a szigetközi ágrendszerben fordulhatnak elő egyedek (Csorba *et al.* 2024), ezért adatgyűjtésünk során erre a térségre fókuszáltunk. Az interneten fellelhető információkból kiindulva és természetvédelmi kérdésekben jártas helyi szakemberekkel való konzultációt követően a Szigetközben jelentős helyismerettel és tapasztalattal rendelkező személyeket kerestünk meg. Az adatgyűjtést 2024. szeptember és december között végeztük, telefonos megkeresések, illetve elektronikus üzenetváltások formájában.

Hólabdamódszerrel (Newing *et al.* 2011), azaz először a helyi szakértők, majd az általuk ajánlott személyek felkeresésével, illetve ez utóbbiak további ajánlásaival választottuk ki adatközlőinket. Az online hírportálokon, közösségi médiában megjelent fotók, élménybeszámolók készítőit is megkerestük. Összesen 22 adatközlőtől kaptunk információt az amerikai nyérccről, velük telefonon, a közösségi média felületén vagy e-mailben vettük fel a kapcsolatot. Az adatközlők között voltak természetfotósok (10 fő), helyi lakosok (9 fő), víziturizmusból élők (6 fő), természetvédelmi szakemberek (4 fő), erdészek (2 fő), vadászok (2 fő), halőrök (2 fő), horgászok (2 fő) és kirándulók (2 fő). Egyes adatközlők több kategóriához is tartoznak.

Valamennyi adatközlőnk arra kértük, hogy adjanak minél pontosabb leírást az észlelés helyszínéről és a megfigyelés körülményeiről. Az alábbi adattípusokból sikerült gyűjteni: megfigyelés helyszíne, észlelés időpontja (év, évszak, napszak), egyedszám, táplálkozás, emberek közelében tanúsított viselkedés, párzási időszakban tanúsított viselkedés. A megfigyelések között megkülönböztettük a fotóval dokumentált megfigyeléseket, valamint az egyed(ek) külső bélyegeivel és viselkedésével kapcsolatos információk (alsó ajak alatt és az állon található fehér folt, vízi ragadozó életmód) alapján valószínűsíthető nyércmegfigyeléseket. Egy Spanyolországban végzett vizsgálat (Melero *et al.* 2008) szerint a mozgáskörzet magterülete egy viszonylag szűk, 0,19–0,51 km sugarú körre korlátozódik, átlagban körülbelül 300 méternek vehető. Ez alapján az egymástól 300 méternél

kisebb távolságra lévő, kapott adatokat azonos észlelési helyszínnek tekintettük, az egymástól 300 méternél nagyobb távolságra lévő pontokat pedig különböző észlelési helyszíneknek. Egyes esetekben pontos koordináták, más esetekben pontosságra törekvő helyszínmegjelölések (pl. Pókmacskási-bukó) segítettek a lehatárolást. A különböző észlelési helyszínek azonban nem feltétlenül jelentenek különböző territóriumot, azok lehatárolása további részletes vizsgálatok alapján lenne lehetséges, hiszen nemtől, időszaktól (párási, territóriumfoglalási stb.) függően változhat egy egyed által elfoglalt terület nagysága.

Eredmények

Összesen 51 észlelésről számoltak be adatközlőink, valamint 38 különböző észlelési helyszínt tudtunk beazonosítani.

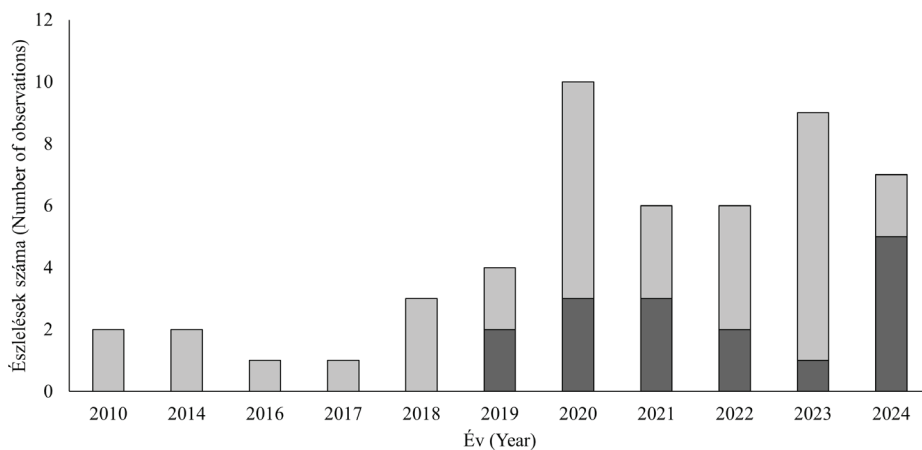
Ezen észlelések közül 16-hoz tartozott fotódokumentáció (1. ábra), melyek közül 13-at a szerzők ellenőriztek, hármat pedig egy másik, a fajt jól ismerő, szakirányú végzettséggel rendelkező adatközlő ellenőrzött. Az elmondások szerint a faj legkorábbi hazai megfigyelése 2010-ben történt, a legnagyobb számú megfigyelés 2020-ban volt (2. ábra).

Fotóval dokumentált észlelések származtak az alábbi települések közigazgatási határain belülről: Dunasziget, Ásványráró, Dunakiliti és Lipót (3. ábra). Fotóval nem dokumentált megfigyelések esetén megbízható morfológiai és viselkedési információkat vettünk alapul. Ilyen megfigyelések származtak az előzőeken felül Kisbodak település közigazgatási határain belülről.

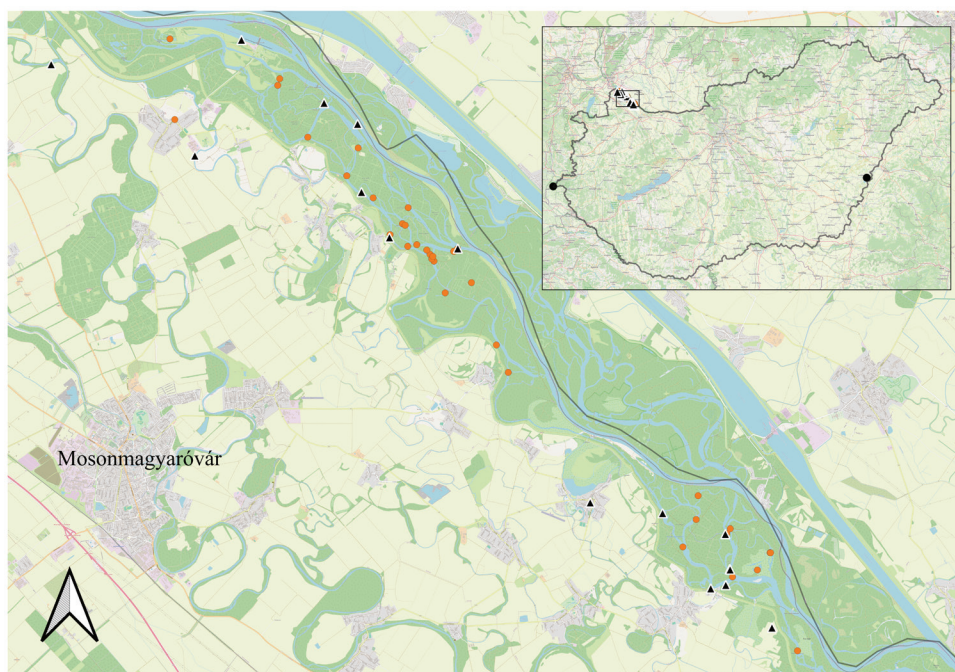
A fotóval dokumentált észlelések a Szigetköz itt felsorolt alterületeiről származtak: Csákányi-ág, Öntési-ág, Kisvesszősi-Duna, Nagy-Duna, Barkási-Duna, Tejfalusi-ágrendszer, Duzzasztó-átvágás, Ásványi-Duna, Gombócosi-Duna, Zátonyi-Duna. A megbízható morfológiai és viselkedési információkon alapuló megfigyelések helyszínei pedig a következők voltak: Ásványi-Duna, Nyárasi-Duna, Kisvesszősi-Duna, Cikolai-ágrendszer, Kisbodak, Szilfási-ág, Szigetelő-ág, Barkási-Duna, Újszigeti-Duna, Kormosi-Duna, Csákányi-ág, Jakabi-Duna-ág, Gatyai-ág, Öntési-tó, Halrekesztői-Duna, Öntési-ág, Bagaméri-ág, Heléna-tavak, Nyárasi-Duna, Akali-ág, Nyárasi-átvágás, Agg-Duna, Szürke-Duna, Rudi-ág.

1. ábra. Amerikai nyérc a Szigetközben. Fotó: Tóth Tamás.
Figure 1. American mink in the Szigetköz region. Photo: Tamás Tóth.

2. ábra. Az amerikai nyérc észleléseinek száma 2010 és 2024 között. Sötét hasáb: fotóval dokumentált adat; világos hasáb: valószínűsített előfordulási adat fotódokumentáció nélkül.
Figure 2. American mink observations between 2010 and 2024. Dark grey: data supported by photo documentation; light grey: reliable data without photo documentation.

3. ábra. Amerikai nyércre vonatkozó észlelések Magyarországon 2010 és 2024 között. Fekete háromszög: fotóval dokumentált adatok; narancsszínű kör: valószínűsített előfordulási adat fotódokumentáció nélkül; fekete kör: a jelen vizsgálati térségen kívüli észlelési hely (Lanszki és Cserkész 2022). Az alaptérkép forrása: OpenStreetMap (<https://www.openstreetmap.org>). A térkép a QGIS 3.34.11. verziójával készült.

Figure 3. American mink observations in Hungary between 2010 and 2024. Black triangle: data supported by photo documentation; orange circle: reliable data without photo documentation; black circle: occurrence data outside of the current study area (Lanszki and Cserkész 2022). Source of the basemap: OpenStreetMap (<https://www.openstreetmap.org>). This map was created by QGIS Desktop version 3.34.11.

A pontos helyszínen és időponton kívül a megfigyelés körülményeivel és az állat(ok) viselkedésével kapcsolatos leírásokat kaptunk:

- „a Nagy-Duna partján egy uszadékfán napozott” (Adatközlő6);
- „mellemem még a hídon is átszaladt, és a kövek mellett vadászott” (Adatközlő6);
- „párazási időszakban, párt láttam” (Adatközlő7);
- „parton sétálgatott a nyérc, odafeleztünk és lefotóztuk” (Adatközlő9);
- „átúszott a vízen, sügér volt a szájában, egy darabig kísértük” (Adatközlő9);
- „beszélgettünk a csapattal, és bejött közénk a nyérc” (Adatközlő9);
- „úgy hallottam egy helybeli erdésztől, hogy szlovákiai tenyésztőtelepről jutott át” (Adatközlő12);

„a hőszigetelt csónakban tanyáznak” (Adatközlő13);
„pofátlan kis jószágok” (Adatközlő13);
„rőzsekupacban kölkeznék le” (Adatközlő13);
„az anyja kergette a kölkét, aki nem foglalkozott velünk” (Adatközlő17).

A nyérc táplálékszerzéséről is rendelkeztek tapasztalatokkal az adatközlők (4. ábra). Az észlelések során sügér (Adatközlő9), ponty, szürke harscsa, „zöldbéka csoportba” (*Pelophylax* genus) tartozó egyedek, illetve géb (Adatközlő2) fogyasztását figyelték meg.

4. ábra. Amerikai nyérc táplálkozás közben a Szigetközben. Fotó: Sipos Bálint.
Figure 4. American mink during feeding in the Szigetköz region. Photo: Bálint Sipos.

Diskusszió

A vizsgálatunkban feltárt 38 észlelési helyszín és a megfigyelések évről évre növekvő száma komoly figyelmeztetés a természetvédelem számára a faj közeljövőben várható térnyerésére vonatkozóan. A változatos élőhelyeken való megtelepedésének, valamint a rugalmas táplálkozási és szaporodási stratégiájának köszönhetően az amerikai nyérc rendkívül alkalmazkodóképességű, gyorsan és sikeresen terjedő inváziós faj (Bouros *et al.* 2016, Lanszki 2023). Jól

dokumentálható terjedése ellenére adatgyűjtésünk időszakában (2024. szeptember - december) még nem szerepelt az európai inváziós fajok listáján (Európai Bizottság 2016/1141 végrehajtási rendelete), ill. a magyarországi vadászható vagy a gyéríthető fajok listáján sem (79/2004. (V. 4.) FVM rendelet).

Tekintettel arra, hogy az amerikai nyércnek milyen kedvezőtlen hatásai lehetnek a biodiverzitásra, már korábban javaslat történt arra, hogy a fajt felvegyék az európai inváziós fajok listájára (Zuberogoitia *et al.* 2018). Az Európai Parlament E-002524/2025 számú kérdése alapján az Európai Unió Inváziós Idegenhonos Fajokkal Foglalkozó Bizottsága 2025. június 20-án meg is szavazta az amerikai nyérc felvételét ([http8](http://8)). A végrehajtási rendelet 2025. július 17-én vált elérhetővé (Európai Bizottság 2025/1422 végrehajtási rendelete). Ellentétben a mosómedvével (*Procyon lotor*) és a nyestkutyával (*Nyctereutes procyonoides*), amelyek egész évben vadászható fajok, az amerikai nyérc – hasonlóképp a szintén idegenhonos inváziós nutria (*Myocastor coypus*) – vadászható fajjává tétele eddig még nem került napirendre. Mivel azonban a faj nem is védett státuszú, ezért az állománykontrollja (nem vadászati eszközökkel) jelenleg is lehetséges. Elsősorban jogi problémák elkerülése érdekében, javasoljuk a mielőbbi vadászhatóvá tételét.

Csorba (2017) szerint az amerikai nyérc hazánkban még nem fordul elő, de a tanulmány potenciálisan veszélyes fajként említi. Az Agrárminisztérium Természetvédelemért Felelős Államtitkársága által üzemeltetett „Idegenhonos inváziós fajok tudásbázisa” című honlapon még nem található róla információ ([http9](http://9)), azonban a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II.26) kormányrendelet 1. számú mellékletében megtalálható az amerikai nyérc, mint az ország őshonos növény-, illetve állatvilágára ökológiai szempontból veszélyes faj. A néhány évvel ezelőtti szócikkek szerint Magyarországon még nem elterjedt faj, illetve nem rendelkezik stabil állománnyal (Bouros *et al.* 2016, Vada *et al.* 2023, Lanszki 2023). Korábbi felmérés (Kézdy *et al.* 2018) még nem jelezte a fajjal kapcsolatos problémákat. Napjainkra azonban úgy tűnik, hogy a hazai állomány egyre erősödik, elterjedési területe növekszik. A Szigetközben megfigyelt példányok feltehetőleg Ausztria és Szlovákia felől érkeztek, de Románia és más szomszédos országok irányából is számíthatunk a terjedésükre.

Vizsgálatunk módszertana nem tette lehetővé azt, hogy információt szerezzünk az állomány nagyságáról, ám az egymástól független megfigyelések és a teljes szigetközi régióban való elterjedés egyértelműen jelzik, hogy megtelepedett a faj. Célzott felmérések hiányában nem zárható ki, hogy a korábban súlyosan adathiányos inváziós faj már a Duna Komárom-Esztergom vármegyei szakaszán vagy a Rábán is terjed, és az ország több térségében is jelen van.

Az idegenhonos inváziós fajok elleni védekezés fontos lépése a korai észlelés, a faj széles körben való elterjedése előtti detektálás (Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete, [http10](http://10)). Fontos lenne terepi módszerekkel, például

kameracsapdázással szisztematikus felmérést végezni annak érdekében, hogy megismerhessük a probléma valós nagyságát, és lehetővé tegyünk az időben történő cselekvést, mielőtt a probléma nehezen kezelhető vagy kezelhetetlen mértékűre növekszik. Kulcsfontosságú feladat a tervszerű, összehangolt monitoring programok és gyérítési tevékenységek megvalósítása (Vada *et al.* 2023).

További adatgyűjtést érdemes folytatni az illetékes hatóságok, hivatalos szervek, szervezetek bevonásával, pl. Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt., Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály, Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, szigetközi vadászatra jogosultak, vármegyei halőri szolgálat, vármegyei sporthorgász egyesület, szigetközi vízitúra egyesületek. A terepi szakemberek számára készített tájékoztató anyag és terepi határozó brosúra a faj biztos beazonosításában, illetve az inváziós folyamattal kapcsolatos ismeretanyag bővítésében nyújthatna segítséget.

A jelen adatgyűjtés során feltérképezett helyszínek már célirányos élvefogó csapdázásra kínálnak lehetőséget. A monitoring program hivatalos munkatársain kívül önkéntesek bevonása (<http11>), illetve élvefogó csapdázásra specializálódott vállalkozó alkalmazása segíthetné a megvalósítást. Az élvefogó csapdák vízre helyezésével növelhető a célfaj befogásának aránya (<http11>), valamint illatmirigyes csali alkalmazása is fokozza az eredményességet (<http12>).

Igazolt megfigyeléssel nem érintett helyszíneken az ún. monitoring tutaj alkalmazásával detektálható a faj, mely lábnyomok észlelését és fotódokumentációk készítését teszi lehetővé (<http11>). A csapában több nyom megfigyelése is szükséges a pontosabb azonosítás érdekében. Ez a megoldás egy eredményes gyérítési akció utáni monitoring folyamatban is alkalmazható. A vízre helyezett élvefogó csapda és a monitoring tutaj tulajdonképpen egyazon szerkezet kétféle hasznosítása (<http11>).

Az elterjedés pontosításában a közösségi adatgyűjtés (citizen science) is segítséget nyújthat. Jelenlegi kutatásunk nem tekinthető közösségi adatgyűjtésnek, hiszen az adatközlőket hólabdamódszerrel választottuk ki, a lakosság szélesebb körének önkéntes adatszolgáltatására nem került sor. Azonban a citizen science módszerrel további, akár nagyszámú megfigyelésről gyűjthetünk információt, így alkalmazása nagy segítség lehet a későbbi vizsgálatok során. Az önkéntesek bevonása segítheti a társadalmi edukációt és szemléletformálást, ezáltal az egyének környezettudatossága, természetvédelmi elhivatottsága növelhető (Váczi *et al.* 2019). Az amerikai nyérc által élettérként használt vízpartok sokszor népszerű, gyakran látogatott kirándulóhelyek is egyben, az önkéntesek adatgyűjtése így nem igényel külön erőfeszítéseket, ami növelheti a citizen science kutatásban való részvételi hajlandóságot. A vízhez kötődő emlősfajokkal kapcsolatos önkéntes

adatszolgáltatásra létrehozott HódTérkép program az amerikai nyércre vonatkozó adatokat is gyűjti ([http13](http://13)). A monitoring rendszer kialakításán túl az amerikai nyérc inváziós fajként való hatékony kezelésével kapcsolatos jogszabályi környezet megteremtésére is szükség van.

A még megmaradt európai nyérctelepekről újonnan kijutó és terjedő egyedeknek köszönhetően az európai szabadon élő állományok teljes felszámolása nagyon nehéz feladat (Vada *et al.* 2023). Az egykori hazai tenyésztőtelepek elenyésző száma, valamint a törvényi tilalom miatt Magyarországon alapvetően határon túlról érkező egyedek, illetve azok utódai lehetnek jelen, így az inváziós folyamat korai kezelése még sikerrel járhat. Egyelőre semmilyen hazai terv nincs arra vonatkozólag, hogy milyen módszerekkel kellene a faj elterjedését korlátozni, az országos térnyerést megakadályozni. Az eddig kialakított nemzetközi jó gyakorlatok adott területre, országra való adaptációja segítheti az inváziós faj elleni küzdelmet. Számos európai országnak van az amerikai nyérc ellenőrzésére és kiirtására vonatkozó cselekvési terve (Vada *et al.* 2023, [http11](http://11), [http14](http://14), [http15](http://15), [http16](http://16)), amelyek segítségével, illetve kellő mennyiségű hazai információ birtokában megkezdődhet a hazai cselekvési stratégia kialakítása.

Munkánkkal a vadon élő amerikai nyérccpopuláció magyarországi elterjedését ábrázoló térkép frissítéséhez járulunk hozzá, amely elengedhetetlen előfeltétele ezen inváziós faj, valamint az általa okozott lehetséges konfliktusok kezelésének. Eredményeinkkel szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy az inváziós amerikai nyérc egyértelműen jelen van és terjeszkedik Magyarországon.

Köszönetnyilvánítás – Szeretnénk köszönetet mondani valamennyi adatközlőnknek és kulcsinformátorunknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy információkat szerezzünk az amerikai nyérc szigetközi elterjedéséről. Adatközlőink: Böösi Gábor, Böösi József, Csapó István, Füzfa Zoltán, Giczi Péter, Kerekes István, Lakatos Krisztián, Pék Imre, Placzer Gábor, Pomsár László, Sipos Bálint, Szabó Csaba, Szmoleniczki Zsolt, Tóth Tamás, Varga Mónika és hét anonim adatközlő.

Kanizsay Borbálát, Juhász Erikát, Molnár Zsoltot és Ulicsni Viktort az Egészségbiztonság Nemzeti Laboratórium Invázióbiológiai Divízió kutatási programja (RRF-2.3.1-21-2022-00006) támogatta. Ulicsni Viktort az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (#BO/896/23) támogatta. Molnár Zsolt és Ulicsni Viktor munkáját az MTA Lendület programja (MTA Lendület_2020-56) támogatta. Lanszki József munkáját az Éghajlatváltozás Multidiszciplináris Nemzeti Laboratórium (RRF-2.3.1-21-2022-00014) támogatta.

Irodalomjegyzék

Babai, D., Molnár, Zs., Molnár, K., Demeter, L., Biró, M. (2016): *Módszertani segédanyag a hagyományos és helyi ökológiai tudás, illetve az ökológiai emlékezet kutatásához: az*

- interjúzástól a közös tudásalkotásig. „A Fenntartható természetvédelem a magyarországi Natura 2000 területeken” Program pályázat (SH/4/8) (WP.2.2).
- Bartoszewicz, M., Zalewski, A. (2003): American mink, *Mustela vison* diet and predation on waterfowl in the Slonsk Reserve, western Poland. *Folia Zoologica* 52: 225–238.
- Bonesi, L., Palazón, S. (2007): The American mink in Europe: Status, impacts, and control. *Biological Conservation* 134: 470–483. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2006.09.006>
- Bouroş, G., Dekker, J., Gómez, A., Harrington, L., Hegyeli, Zs., Hodor, C., Kauhala, K., Kranz, A., Korpimäki, E., La Haye, M., Lambin, X., Macdonald, D., Manas, S., Maran, T., Michaux, J., Moreno, L., Palazón, S., Pödra, M., Salo, P., Zuberogioita, I. (2016): *Non-native species risk analysis – Risk assessment template V1.0 (8-06-16) - EU Non-native organism risk assessment scheme: Neovison vison*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.19914.18887>
- Branquart, E. (2013): *Risk analysis of the American mink, Neovison vison, Risk analysis report of non-native organisms in Belgium. Cellule interdépartementale sur les Espèces invasives (CiEi), DGO3, SPW / Editions*, 30 p.
- Brzeziński, M., Marzec, M., Żmihorski, M. (2010): Spatial distribution, activity, habitat selection of American mink (*Neovison vison*) and polecats (*Mustela putorius*) inhabiting the vicinity of eutrophic lakes in NE Poland. *Folia Zoologica* 59(3): 183–191. <https://doi.org/10.25225/fozo.v59.i3.a3.2010>
- Brzeziński, M., Zarzycka, A., Diserens, T., Zalewski, A. (2021): Does the American mink displace the European polecat? A need for more research on interspecific competition between invasive and native species. *European Journal of Wildlife Research* 67:64. <https://doi.org/10.1007/s10344-021-01511-4>
- Csorba, G. (2017): Mit csinálnak az emlős özönfajok Magyarországon? In: Papp, L. (2017): Behurcolt és invazív állatok Magyarországon. *Magyar Tudomány* 178(4): 430–433.
- Csorba, G., Cserkész, T., Görföl, T., Németh, A., Zölei, A. (2024): Magyarország vadon élő emlőseinek aktualizált listája. *Állattani Közlemények* 109(1–2): 49–62. <https://doi.org/10.20331/AllKoz.2024.109.1-2.6>
- Dantzer, R., Barre, H., Braastad, B., de Jonge, G., Mason, G., Pedersen, V., Rekila, T., Smeds, E. (2001): *The Welfare of Animals Kept for Fur Production*. Scientific Committee on Animal Health and Animal Welfare. Brussels, 52 p.
- Éhik, Gy. (1934): Az amerikai nyérc. In: Éhik Gy.: *Prémes állatok tenyésztése*. Népszerű Természettudományi könyvtár 17. Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest, pp. 59–76.
- Hegyeli, Zs., Kecskés, A. (2014): The occurrence of wild-living American Mink *Neovison vison* in Transylvania, Romania. *Small Carnivore Conservation* 51: 23–28.
- Ibarra, J. T., Fasola L., Macdonald, D. W., Rozzi, R., Bonacic, C. N. (2009): Invasive American Mink *Mustela vison* in wetlands of the Cape Horn Biosphere Reserve, southern Chile: what are they eating? *Oryx* 43(1): 87–90.
- Ionescu, D.T., Hodor, C., Drugă, M., Drugă M. (2018): Recent occurrence of the american mink (*Neovison Vison*) in the Central Romania. *Proceedings of the Biennial International Symposium "Forest and Sustainable Development" 8 th Edition, 25th-27th of October 2018, Braşov, Romania*, pp. 25–32.
- Jędrzejewska, B., Sidorovich, V. E., Pikulik, M. M., Jędrzejewski, W. (2001): Feeding habits of the otter and the American mink in Białowieża Primeval Forest (Poland) compared to other Eurasian populations. *Ecography* 24: 165–180. <https://doi.org/10.1034/j.1600-0587.2001.240207.x>
- Kézdy, P., Csiszár, Á., Korda, M., Bartha, D. (2018): Inváziós fajok előfordulása és kezelése Magyarország védett és Natura 2000 területein, európai összehasonlítással. *Természetvédelmi Közlemények* 24: 85–103. <https://doi.org/10.20332/tvk-jnatconserv.2018.24.85>
- Lakatos, K. (2022): Ritka találkozás – amerikai nyérc az objektív előtt. *Állatvilág* 9(5): 28–29.

- Láng, P. (1953): A nyérc. *Élet és Tudomány* 8(21): 666–667.
- Lanszki, J. (2023): Amerikai nyérc *Mustela vison* (Schreber, 1777). In: Haraszthy L. (szerk.): *Őzönállatfajok Magyarországon*. Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság – Külgazdasági és Külügyminisztérium, Budapest, pp. 366–368.
- Lanszki, J., Cserkész, T. (2022): Amerikából érkezett. *Állatvilág* 9(5): 30–31.
- Macdonald, D. W., Barreto, G. R., Ferreras, P., Kirk, B., Rushton, S., Yamaguchi, N., Strachan, R. (1999): The impact of American Mink, *Mustela vison*, as predators of native species in British freshwater systems. In: Cowand D. P., Feare C. J. (eds.): *Advances in vertebrate pest management*. Filander Verlag, Furth, pp. 5–24.
- Macdonald, D. W., Newman, C., Harrington, L. A. (eds.) (2017): *Biology and Conservation of Musteloids*. Oxford University Press, Oxford. 701 p.
- Maran, T., Henttonen, H. (1995): Why is the European mink (*Mustela lutreola*) dissapearing? *Annales Zoologici Fennici* 32: 47–54.
- Melero, Y., Palazón, S., Revilla, E., Martelo, J., Gosálbez, J. (2008): Space use and habitat preferences of the invasive American mink (*Mustela vison*) in a Mediterranean area. *European Journal of Wildlife Research* 54: 609–617.
- Molnár, Zs., Aumeeruddy-Thomas, Y., Babai, D., Diaz, S., Garnett, S., Hill, R., Bates, P., Brondizio, E., Cariño, J., Demeter, L., Fernández-Llamazares, Á., Gueze, M., McElwee, P., Öllerer, K., Purvis, A., Reyes-García, V., Samakov, A., Singh, R. (2024): Towards richer knowledge partnerships between ecology and ethnoecology. *Trends in Ecology & Evolution* 39(2): 109–115. <https://doi.org/10.1016/j.tree.2023.10.010>
- Newing, H., Eagle, C. M., Puri, R. K., Watson, C.W. (2011): *Conducting Research in Conservation: A Social Science Perspective*. Routledge, New York.
- Patterson, B., Ramírez-Chaves, H., Vilela, J., Soares, A., Grewe, F. (2021): On the nomenclature of the American clade of weasels (Carnivora: Mustelidae). *Journal of Animal Diversity* 3:1–8. <https://doi.org/10.29252/JAD.2021.3.2.1>
- Tóth, T., Gál J., Abaúj, N., Halász, G., Sós E., Sós-Koroknai, V., Hoitsy, M., Varga, N., Szelényi, G., Marosán, M. (2024): Adatok a nyércfélék (*Mustela*, *Neovison*) történeti előfordulásáról, valamint tenyésztéséről a Kárpát-medencében 1755–1955 között. *Magyar Ápróvad Közlemények* 16: 103–130. <https://doi.org/10.17243/mavk.2024.004>
- Váczi, O., Varga, I., Bakó, B. (szerk.) (2019): *A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer Eredményei II. – Gerinces Állatok*. Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Szarvas. 182 p.
- Vada, R., (2021): *Actualization of the feral American mink (Neovison vison) distribution in Europe: a potential risk species for SARS-COV2*. Instituto De Investigación En Recursos Cinegéticos, Máster Universitario de Investigación Básica y Aplicada en Recursos Cinegéticos. 14 p.
- Vada, R., Illanas, S., Acevedo, P., Adriaens, T., Apollonio, M., Belova, O., Blanco-Aguilar, J. A., Csányi, S., Body, G., Fernández-De-Mera, I. G., Ferroglio, E., Jansen, P. A., Jeschke, J. M., Keuling, O., Palazón, S., Plis, K., Podgórski, T., Rickowski, F., Scandura, M., Shakun, V., Smith, G. C., Stephens, P. A., Van Den Berge, K., Veeroja, R., Zanet, S., Zihmanis, I., Vicente, J. (2023): Feral American mink *Neogale vison* continues to expand its European range: time to harmonise population monitoring and coordinate control. *Mammal Review* 53: 158–176. <https://doi.org/10.1111/mam.12315>
- Wozencraft, W. C. (2005): Order Carnivora. In: Wilson, D. E., Reeder, D. M. (eds.): *Mammal Species of the World*. The Johns Hopkins University Press, Baltimore, pp. 532–628.
- Zalewski, A., Bartoszewicz, M. (2012): Phenotypic variation of an alien species in a new environment: the body size and diet of American Mink over time and at local and continental scales. *Biological Journal of the Linnean Society* 105(3): 681–693.
- Zalewski, A., Brzeziński, M. (2014): *Norka amerykańska. Biologia gatunku inwazyjnego*. Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk, Białowieża. 260 p.

- Zalewski, A., Szymura, M., Kowalczyk, R., Brzeziński, M. (2021): Low individual diet variation and high trophic niche overlap between the native polecat and invasive American mink. *Journal of Zoology* 314(2): 151–161. <https://doi.org/10.1111/jzo.12871>
- Zuberogitia, I., Pödra, M., Palazón, S., Gómez, A., Zabala, N., Zabala, J. (2018): Facing extinction, last call for the European mink. *Annals of Reviews and Research* 2(2): 0018–0020.

Hivatkozott jogszabályok

- 41/2010. (II.26) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról.
- 58/2020. (XI. 24.) AM rendelete a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet módosításáról.
- 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásztörvény 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól.
- Európai Bizottság 2016/1141 Végrehajtási Rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról.
- Európai Bizottság 2022/1203 Végrehajtási Rendelete (2022. július 12.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról.
- Európai Bizottság 2025/1422 Végrehajtási Rendelete (2025. július 17.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról
- Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről.

Internetes források:

- http1: https://animaldiversity.org/accounts/Neovison_vison/
- http2: <https://www.euronews.com/green/2023/06/16/fur-import-ban-could-be-dropped-in-the-uk-heres-which-eu-countries-still-support-the-indus>
- http3: https://www.inaturalist.org/observations?subview=map&taxon_id=1264432
- http4: <https://www.turistamagazin.hu/hir/velhetoen-amerikai-nyercet-fotoztak-a-szigetkozben>
- http5: <https://pecaverzum.hu/video/video-invazios-amerikai-nyercet-lattak-a-szigetkozben>
- http6: <https://sokszinuvidek.24.hu/mozaik/2023/07/25/szigetkoz-nyerc-kolykok/>
- http7: <https://agrojager.hu/vadaszat/2022/07/10/szurkeharsat-fogott-egy-nyerc-asvanyraron-galeriaval/>
- http8: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-10-2025-002524_EN.html
- http9: <http://www.invaziosfajok.hu/hu>
- http10: <http://www.invaziosfajok.hu/uploads/document/2/iucn-humanebrochure-hungarian-final-63ea5c4ae21e5.pdf>
- http11: <https://www.invasivespecies.scot/mink-control-project>
- http12: <https://lifeatias.gr/actions-deliverables/>
- http13: <https://hodterkep.hu/upload-semiaquatic-mammals>
- http14: <https://www.iucngisd.org/gisd/speciesname/Neovison+vison>
- http15: <https://basc.org.uk/pest-and-predator-control/mink-control-guidance/>
- http16: <https://www.gov.uk/government/publications/countryside-stewardship-higher-tier-get-ready-to-apply/countryside-stewardship-higher-tier-actions#csp21-american-mink-control-and->

American mink (*Neogale vison*): A newly emerging invasive mammal species in Hungary

Borbála Kanizsay^{1,2,*}, Viktor Ulicsni^{2,3}, Zsolt Molnár^{1,2},
Tamás Cserkész⁴, József Lanszki⁵ & Erika Juhász^{1,2}

¹*Institute of Ecology and Botany, HUN-REN Centre for Ecological Research,
Alkotmány u. 2–4, H-2163 Vácraátót, Hungary*

²*National Laboratory for Health Security, HUN-REN Centre for Ecological Research,
Karolina út 29, H-1113 Budapest, Hungary*

³*Institute of Ethnology, HUN-REN Research Centre for the Humanities,
Tóth Kálmán u. 4, H-1097 Budapest, Hungary*

⁴*Hungarian National Museum Public Collection Centre, Hungarian National Museum,
Baross u. 13, H-1088 Budapest, Hungary*

⁵*HUN-REN Balaton Limnological Research Institute,
Klebelsberg Kunó u. 3, H-8237 Tihany, Hungary*

*E-mail: kanizsay.borbala@ecolres.hu

Invasive alien species are causing significant conservation and economic problems globally, including in Europe. The American mink (*Neogale vison*) is a recently emerging invasive species in Hungary. The first wild specimen was detected in Békés County (SE-Hungary) in 1988, but there is no evidence about its current presence in this region. However, according to information from media and social media, the spreading of the species has begun in the Szigetköz region (NW-Hungary). Currently, no systematically collected field survey data are available about the distribution and population size of the species in the country. The aim of our study was to obtain as much information about the occurrence of the species as possible. Informants were selected using the snowball sampling method and targeted internet searches. 22 informants (local people and regular visitors of the region) were contacted, who have experience with the target species. In total, 51 observations were reported, which revealed 38 different occurrence sites in the area, scattered between the settlements of Dunakiliti and Ásványráró. Sixteen of these observations were supported by photographic evidence. The success of the defense measures against invasive species largely depend on the time at which the process is initiated. The appearance of the invasive American mink in Hungary can no longer be prevented, but its spreading can still be successfully controlled by developing and implementing appropriate action plans. Our study proposes to support the initiation of invasion control by drawing attention to the importance of the problem and the urgency of finding a solution.

Keywords: biological invasion, semiaquatic, early warning, spread, *Neogale vison*, Szigetköz

Beérkezett/Received: 2025. 05. 20.

Javítás után beérkezett/Received in revised form: 2025. 07. 21.

Elfogadva/Accepted: 2025. 07. 22.

© A Szerzők/The Authors, 2025

Ez egy szabad hozzáférésű cikk, amely a Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) licenc alatt jelenik meg./This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).

